

УДК 332.1

Костенко Анна Миколаївна

здобувач ступеня «доктор філософії»

Інституту економіко-правових досліджень НАН України

Костенко Анна Николаевна

соискатель степени «доктор философии»

Института экономико-правовых исследований НАН Украины

Kostenko Anna

Applicant for the degree of Doctor of Philosophy of the

Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine

**ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНІВ
УКРАЇНИ**

**ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ
РЕГИОНОВ УКРАИНЫ**

**TRENDS OF FORMATION IN POPULATION'S INCOME IN THE
REGIONS OF UKRAINE**

***Анотація.** У статті з'ясовано сутності понять «дохід» та «доходи населення», як теоретичного підґрунтя для вивчення асиметрії доходів населення. Досліджено теоретичні та методологічні напрацювання зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів. Встановлено, що «дохід» є багатограним економічним поняттям, яке не має єдиного підходу до визначення його сутності, але при великій кількості різноманітних підходів їх поєднує багато спільного. Для більш прозорого розуміння сутності поняття «доходи населення», було з'ясовано значення мотиваційної, соціальної та функції добробуту, їх вплив на формування доходів населення. А також принципи розподілу доходів населення, а саме:*

зрівняльний розподіл, привілейований розподіл, ринковий розподіл, розподіл доходів за багатством. Розглянуто структуру доходів населення України: заробітну плату, прибуток та змішаний дохід, доходи від власності, соціальні трансферти та здійснено аналіз динаміки структури доходів населення України за 2015-2019 роки. Досліджено регіональний рівень асиметрії доходів населення в регіонах України на основі аналізу статистичного матеріалу та охарактеризовано сучасний стан асиметрії доходів населення в регіонах України.

Розглянуто валовий регіональний продукт (ВРП), який характеризує загальний рівень розвитку економіки регіону, є показником економічного зростання, ефективності використання потенціалу регіону та результатом економічної діяльності всіх господарюючих суб'єктів регіону. Проаналізовано рівень та динаміку продуктивності праці в Україні, досліджено її взаємозв'язок з оплатою та продуктивністю праці.

Доведено, що кожний регіон України має низку проблем, які потребують втручання держави для поліпшення добробуту населення. Зроблено висновки та надані пропозиції, щодо зниження асиметрії доходів населення.

Ключові слова: *доходи населення, асиметрія доходів, сукупні доходи, продуктивність праці.*

Анотація. *В статті досліджено сутність понять «доход» і «доходи населення», як теоретичної основи для вивчення асиметрії доходів населення. Досліджені теоретичні і методологічні напрацювання зарубіжних і вітчизняних учених-економістів. Встановлено, що «доход» є багатограним економічним поняттям, яке не має єдиного підходу до визначення його сутності, але незважаючи на велику кількість різних підходів їх об'єднує багато загального. Для більш прозорого розуміння сутності*

понятия «доходы населения», было выяснено значение мотивационной, социальной и функции благосостояния, их влияние на формирование доходов населения. А также принципы распределения доходов, а именно: уравнительное распределение, привилегированное распределение, рыночное распределение, распределение доходов по богатству. Рассмотрена структура доходов населения Украины: заработная плата, прибыль и смешанный доход, доходы от собственности, социальные трансферты и осуществлен анализ динамики структуры доходов населения Украины за 2015-2019 годы. Исследовано региональный уровень асимметрии доходов населения в регионах Украины на основе анализа статистического материала и охарактеризованы современное состояние асимметрии доходов населения в регионах Украины.

Рассмотрен валовой региональный продукт (ВРП), который характеризует общий уровень развития экономики региона, является показателем экономического роста, эффективности использования потенциала региона и результатом экономической деятельности всех хозяйствующих субъектов региона. Проанализирован уровень и динамика производительности труда в Украине, исследованы ее взаимосвязь с оплатой и производительностью труда.

Доказано, что каждый регион Украины имеет ряд проблем, требующих вмешательства государства для улучшения благосостояния населения. Сделаны выводы и даны предложения по снижению асимметрии доходов населения.

Ключевые слова: *доходы населения, асимметрия доходов, совокупные доходы, производительность труда.*

Summary. *The essence of the concepts of «income» and «populations income» was specified. Which is the theoretical basis for studying the*

asymmetry of income. Theoretical and methodological developments of foreign and domestic economists has been studied.

It is established that «income» is a multifaceted economic concept. It does not have a single approach to defining its essence, but it has much in common with many different approaches. For better understand the essence of the concept of «income», was clarified the importance of motivational, social and welfare functions, their impact on income generation. As well as the principles of income distribution, namely: equal distribution, privileged distribution, market distribution, distribution of income by wealth. The structure of income of the population of Ukraine is considered: wages, income and mixed income, property income, social transfers and the dynamics of the income structure of the population of Ukraine for 2015-2019 is analyzed. The regional level of asymmetry of incomes of the population in the regions of Ukraine is investigated on the basis of the analysis of statistical material and the current state of asymmetry of incomes of the population in the regions of Ukraine is characterized.

The gross regional product (GRP) is considered. It is an indicator of economic growth, efficiency of using the potential of the region and the result of economic activity of all economic entities of the region. It characterizes the general level of economic development of the region, is an indicator of economic growth, efficiency of use of the region's potential and the result of economic activity of all economic entities of the region.

The level and dynamics of labor productivity in Ukraine are analyzed, its interrelation with payment and labor productivity is investigated. It is proved that each region of Ukraine has a number of problems that require state intervention to improve the welfare of the population. Were made the conclusions and proposals to reduce the asymmetry of income.

Key words: *income, income asymmetry, total income, labor productivity.*

Постановка проблеми. Складна соціально-економічна ситуація, яка пов'язана з негативними тенденціями розвитку економіки держави та її регіонів, що зумовлене розповсюдженням коронавірусної пандемії, призводить до стрімкого зменшення економічної активності населення та підвищення рівня його безробіття. Наслідками цих подій є збідніння значної частини домогосподарств та погіршення психічного стану населення, що призводить до виникнення проблем майже в усіх сферах життєдіяльності людини. Отже, питання забезпечення відповідного рівня та якості життя населення України й можливостей отримання доходів в умовах карантину є актуальною проблемою та важливим політичним і соціальним пріоритетом нашої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми формування доходів населення присвячені праці зарубіжних вчених, а саме А. Маршалла [3], Дж.М. Кейнса [6], Дж. Хікса [7], та інших, а також праці вітчизняних вчених: І. Лютого [2], М. Туган-Барановського [8], В. Булавинця [16], Н.Холода [15] та ін. Однак, у даній сфері все ще залишається чимало питань, що потребують подальшого вивчення.

Постановка завдання. Метою даної роботи є визначення тенденцій формування доходів населення регіонів України.

Виклад основного матеріалу. Доведено, що рівень доходів населення – це важливий індикатор соціально-економічного розвитку країни, який є віддзеркаленням суспільного добробуту і одним з показників рівня та якості життя населення.

Дослідження поняття «доходи населення» слід почати з вивчення поняття «дохід». Економічна категорія «дохід» (рос. доход, білорус. даход, польськ. dochod, чеськ. duchod, болг. доход, серб. доходак) виникла внаслідок термінологізації загальноживаних в українській мові слів. В 11-томному словнику української мови «дохід», те саме що «доход», трактується як гроші або матеріальні цінності, одержувані державою,

торгово-промисловою установою, приватною особою і т. ін. в результаті якої-небудь діяльності [1, с. 397].

Вперше проблеми визначення сутності доходів населення, джерел їх формування та розподілу були окреслені в працях меркантилістів. Вони зазначали, що гроші породжують торгівлю, а торгівля збільшує гроші. Таким чином, відповідно до теорії меркантилізму, доходи населення пов'язані з продажем товару [2, с. 59]. Так фізіократи джерелом багатства вважали виробництво. Однак єдиним видом реального доходу, на їхню думку, була земельна рента як дар природи. Всі інші доходи були похідними від неї [3, с.124].

В економічній науці є кілька основних шкіл, які досліджували формування, розподіл, класифікацію, а також звертали увагу на джерела доходів населення та зробили суттєвий внесок у формування теорії розподілу доходів населення. Серед них слід назвати класичну школу, марксизм, маржиналізм, кейнсіанство та інституціоналізм.

Цілісну систему поглядів на проблему доходів вперше було сформовано представниками класичної політичної економії. Вони вважають, що первинними джерелами доходу є заробітна плата, земельна рента і прибуток, які впливають на формування вартості товару. Крім цього А. Сміт, В. Петті виділяють відсоток як вторинний дохід, що виплачується або із прибутку, або з будь-якого іншого джерела доходів [4].

Згідно з марксистською теорією розподілу доходів, всі доходи, за виключенням заробітної плати є перетвореними формами додаткової вартості. Так, експлуатуючи найману працю, капіталіст отримує прибуток — форму додаткової вартості, яка виступає у трьох функціональних видах: промисловий прибуток, торговий прибуток і позичковий відсоток. А ренту вважає формою додаткової вартості, яка створюється у землеробстві та є результатом економічних відносин між землевласниками, фермерами і найманими працівниками у сільському господарстві [5, с. 98].

Представники маржиналізму Л. Вальрас, К. Менгер, Е. Бем-Баверк та інші започаткували нову теорію розподілу доходів, що ґрунтується на основі граничної корисності, яка інтерпретувалася, як аспект теорії цінності. Отже, прихильники класичної школи, маржиналізму та марксистської теорії, досліджуючи категорію «дохід», робили акцент на джерелах доходів населення, виходячи в основному із факторів виробництва.

Досліджуючи сутність доходу Дж. М. Кейнс вважав, що важливу роль відігравала різниця в мікро та макроекономічному підходах. Для вираження доходу на рівні макроекономіки він застосовував термін «сукупний дохід», а для позначення результату підприємницької діяльності на рівні мікроекономіки – поняття «підприємницький прибуток» і «дохід підприємця» як синоніми [6]. Вважається, що Джон Річард Гікс у праці «Вартість і капітал» вперше дає визначення поняття «дохід». Згідно з думкою вченого, існують різні визначення поняття доходу, але єдиного серед них немає [7, с. 291-293].

Прихильники інституціоналізму розглядають дохід під впливом соціальних, політичних і соціально-психологічних чинників. Український вчений М. Туган-Барановський вважав, що величина заробітної плати в суспільстві визначається двома чинниками – продуктивністю суспільної праці, яка визначає обсяг суспільного продукту, що підлягає розподілу між суспільними класами, і соціальною силою робітничого класу, від якої залежить частка суспільного продукту, яка надходить у розпорядження робітника [8, с.464]. Вчений вважає, що зростання національного доходу відбувається завдяки підвищенню продуктивності суспільної праці.

Сучасна економічна література дає декілька визначень поняття «дохід». У широкому розумінні дохід розглядається як грошові та натуральні надходження до суб'єктів господарського життя. У вузькому значенні дохід – це потік грошових надходжень в одиницю часу (годину,

тиждень, місяць, рік). На відміну від багатства, яке втілюється у запасах активів (будівлях, спорудах, знаряддях праці, цінних паперах, готівкових грошах та ін.), дохід передбачає приплив грошей [9]. Дохід у самому загальному виді визначається як суму грошей, що ми заробляємо або одержуємо протягом певного часу (як правило, за рік). Розмір доходу, оцінюваний у грошах, представляє собою номінальну величину [10].

Дослідивши теоретичні та методологічні напрацювання зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів, можемо зробити висновок, що «дохід» є багатограним економічним поняттям, яке не має єдиного підходу до визначення його сутності. Встановлено, що при великій кількості різноманітних підходів їх поєднує багато спільного. Щоб розуміти сутність поняття «доходи населення», потрібно розглянути функції, які виконує дохід, а також за якими принципами розподіляється в суспільстві.

Значення доходів населення в ринковій економіці можемо розглянути через функції (добробуту, мотиваційну, соціальну). Вони забезпечують певний рівень життя населення; сприяють ефективному включенню до виробничого процесу шляхом створення системи нових стимулів; формують відповідну якість життя, що охоплює умови праці, життя і відпочинку, соціальні гарантії та забезпеченість, охорону правопорядку і дотримання прав людини, природно-кліматичні умови і стан навколишнього середовища, наявність вільного часу та ін. [9].

Серед основних принципів, за якими розподіляються доходи серед членів суспільства, можемо виділити: зрівняльний розподіл, привілейований розподіл, ринковий розподіл, розподіл доходів за багатством [11]. Зрівняльний розподіл або егалітарний, розподіл доходів означає, що всі члени суспільства (чи його частина) одержують однакові доходи, а саме життєві блага розподіляються за принципом "усім порівну". Привілейований розподіл характерний для тих країн, яким бракує розвиненої демократії та сформованого громадянського суспільства.

Ринковий розподіл передбачає, що вирішальна роль у розподілі доходів суспільства належить ринку, його стихійному механізму ціноутворення. Розподіл доходів за багатством означає можливість одержання додаткових доходів тими, хто накопичує і передає у спадщину певну власність (підприємства, землю, будинки, транспортні засоби, цінні папери та інші активи). Цей принцип поширений в сучасному суспільстві, він доповнює ринкову розподільчу систему, підсилюючи її своїми потужними стимулами до економічної активності заради накопичення особистого багатства.

Таким чином, дослідивши функції доходів та основні принципи, сформувалось більш прозоре розуміння сутності поняття «доходи населення». За результатами проведеного дослідження можна висловити власну думку, яка стосується визначення цього поняття. Отже, доходи населення – це сума грошових коштів, отримана домашнім господарством, в певний проміжок часу, для забезпечення своїх фізичних потреб, морального, економічного та інтелектуального стану, позиціонують людини в суспільстві та стимулюють її до економічної активності задля накопичення особистого багатства та покращення свого рівня життя.

Для характеристики добробуту населення велике значення мають сукупні доходи (всього населення, сім'ї, окремого індивідуума), зростання яких за умови незмінних цін і податків (або їх меншого підвищення порівняно зі збільшенням доходів) свідчить про підвищення можливостей задоволення потреб [13].

Державний комітет статистики України визначає, що доходи населення включають обсяг нарахованих в грошовій та натуральній формі: заробітної плати, прибутку та змішаного доходу, одержаних доходів від власності, соціальних допомог та інших поточних трансфертів. Проаналізувавши структуру грошових доходів населення України за джерелами надходження за останні 5 років (2015–2019 рр.) можна

стверджувати, що найбільшою у загальній структурі доходів є частка заробітної плати, яка у 2019 р. становила 47,4%, відповідно до 2015 року зросла на 7,3% (Рис.1).

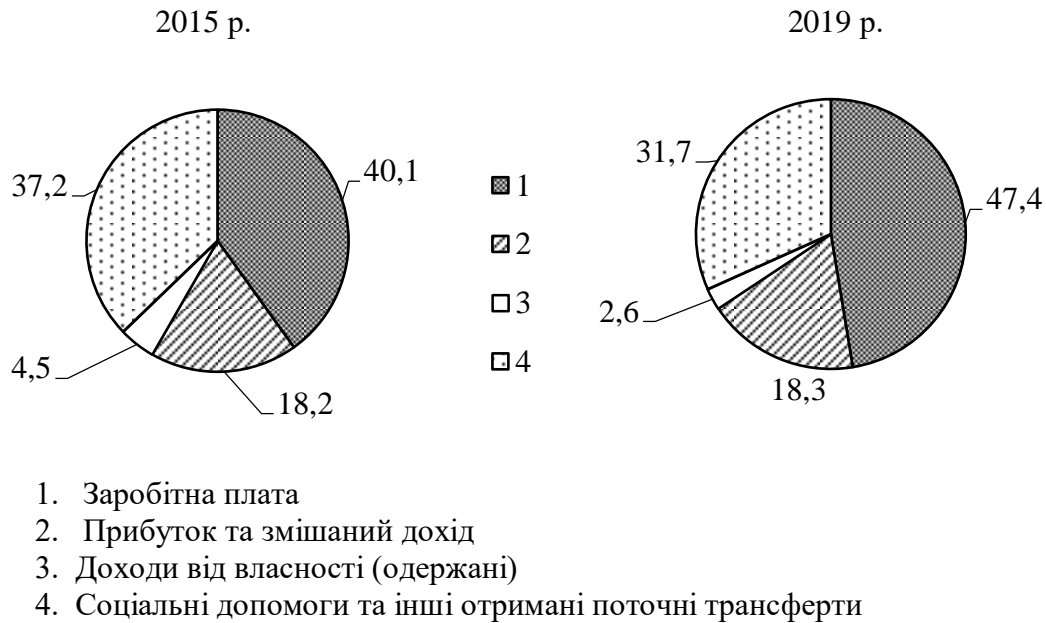

Рис. 1. Структура доходів населення України у 2015 та 2019 рр.

Джерело: побудовано за даними джерела [14]

Оскільки заробітна плата є одним з основних індикаторів соціального розвитку регіону, основним джерелом і визначальним фактором матеріального добробуту населення, збільшення її частки в структурі доходів населення є досить хорошою тенденцією, адже в економічно розвинутих і соціально захищених країнах світу частка заробітної плати перевищує 80%, що свідчить про те, що реалізується відтворювальна функція заробітної плати.

Соціальні трансферти займають досить високу частку у сукупній структурі доходів населення України і становили у 2019 р. – 31,7%. Але відповідно до 2015 року їх частка зменшилася на 5,5 %. До соціальних трансфертів у грошовій формі належать: пенсії, соціальні допомоги, стипендії, страхові компенсації, відшкодування витрат інвалідам та інше. Оскільки соціальні трансфери, як один з інструмент державного регулювання асиметрії доходів населення відіграють значну роль у

зменшенні нерівності, то тенденція їх зниження є не дуже хорошою. На прикладі країн Європейського Союзу за допомогою трансферів найбільше знижували нерівність у розподілі доходів у Данії (на 46,0%), Бельгії (41,5%) і Нідерландах (40,8%) [15, с. 84].

Доходи від власності – це доходи населення від продажу нерухомості на вторинному ринку житла, завчасну компенсацію за вкладками громадян у банках і кредитних закладах, відсотки за вкладками вкладникам кредитних організацій та Нацбанку України, виплати доходу за державними та іншими цінними паперами Національним банком і кредитними організаціями [13]. Їх частка в структурі доходів населення найменша та складає всього у 2019 р. 2,6% та має тенденцію до зниження, у порівнянні з 2015 роком знизилась 1,9%. Така незначна роль цих доходів зумовлена нерозвинутістю в Україні ринків цінних паперів та капіталів.

Прибуток та змішаний дохід – це дохід, який одержує фізична особа в результаті виробничої діяльності, за винятком витрат, пов'язаних з її здійсненням. У структурі доходів населення займає незначну частину, становить у 2019 р. - 18,3 %. Однак, реальні розміри цих доходів є більшими, оскільки, за оцінками експертів, значна частка українського бізнесу та операцій з нерухомим майном зосереджена у тіньовому секторі економіки, що свідчить про недосконалість законодавчої бази та політики уряду у цій сфері [16].

Відповідно до 2015 року його частка зросла на 0,1%. Але значних тенденцій до збільшення даного показника за аналізований період не відбулося. Причина в тому, що на сьогоднішній день процес регулювання сектору малого підприємництва в Україні недостатньо скоординований як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Від розвитку малого бізнесу залежить підвищення матеріального добробуту всіх громадян країни. Оскільки, наша країна прямує до ринкової економіки, то доходи від малого бізнесу повинні займати одне з провідних місць у

структурі доходів, як це спостерігається у розвинутих країнах світу. Зміни динаміки структури доходів населення України за аналізований період можемо оцінити на Рис. 2.

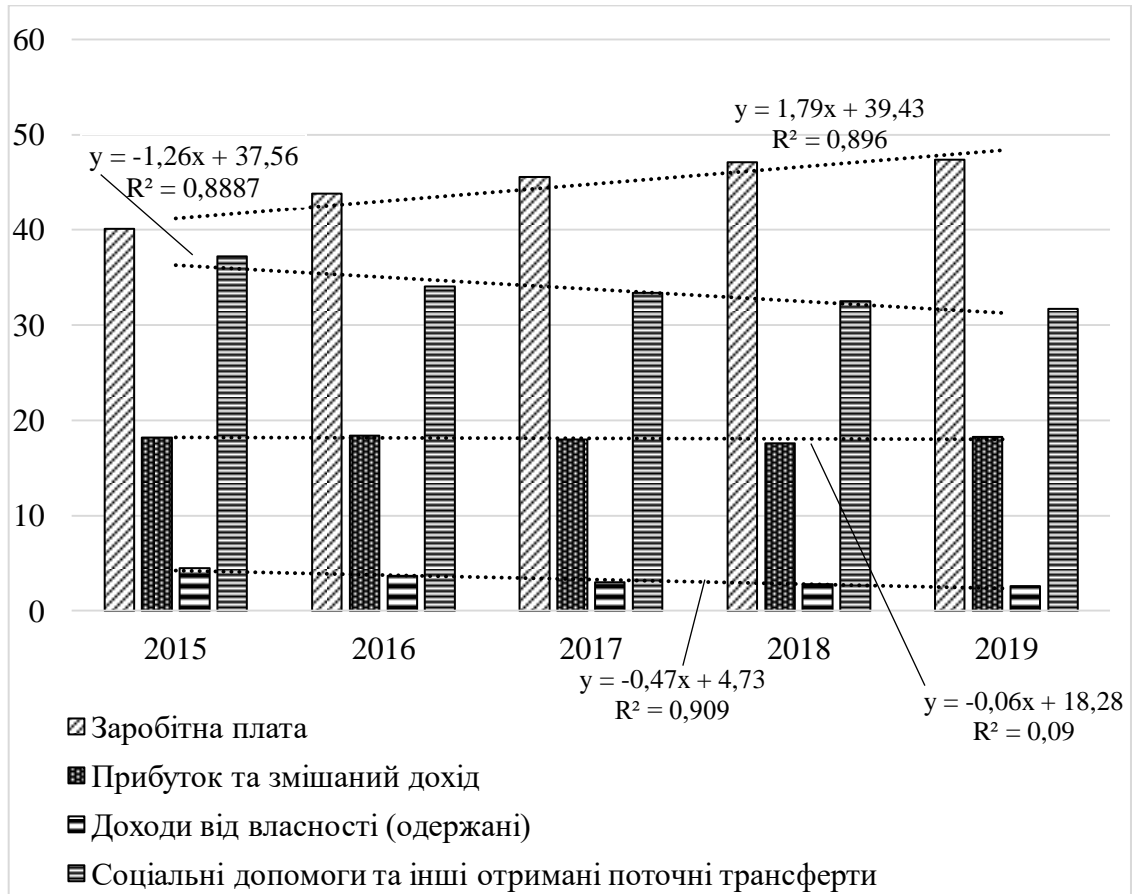

Рис. 2. Динаміка структури доходів населення України за 2015-2019 рр., %

У регіональному розрізі спостерігається досить високий рівень асиметрії доходів населення (табл. 2). Сформувалися досить суттєві відмінності в наявних доходах населення та рівні заробітної плати. На одному полюсі перебувають м. Київ, Дніпропетровська, Запорізька, Київська на іншому – Луганська донецька, Закарпатська, Чернівецька та Тернопільська області. Причому розрив між ними в доходах населення посилюється. Різниця між максимальними (м. Київ) і мінімальними (Луганська обл.) доходами на душу населення у 2019 році досягла 85,2%, тоді як за міжнародними стандартами цей показником не повинен перевищувати 20%.

**Рівень наявного доходу населення у розрахунку на одну особу за
регіонами України, %**

Регіон	Наявний дохід населення у розрахунку на одну особу, %				
	2015	2016	2017	2018	2019
Україна	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Вінницька	93,2	94,2	96,1	95,4	95,9
Волинська	78,5	80,9	81,5	78,9	78,3
Дніпропетровська	123,1	119,6	121,3	127,9	129,0
Донецька	67,1	56,4	53,5	57,9	58,0
Житомирська	87,4	88,9	90,3	90,2	91,8
Закарпатська	70,6	72,4	71,7	70,9	70,3
Запорізька	114,1	117,2	114,8	111,3	111,7
Івано-Франківська	83,5	85,5	85,8	83,4	82,2
Київська	106,8	108,2	107,2	112,3	111,3
Кіровоградська	86,1	88,3	89,3	86,2	86,3
Луганська	49,2	37,2	34,7	36,4	36,2
Львівська	92,9	95,3	95,2	96,8	97,3
Миколаївська	92,3	94,3	96,0	94,9	94,3
Одеська	101,8	105,5	106,0	108,1	107,8
Полтавська	100,6	102,3	102,9	105,5	106,1
Рівненська	84,0	84,4	85,3	82,4	80,2
Сумська	96,1	97,3	97,0	95,5	96,7
Тернопільська	75,6	76,0	76,6	74,6	73,8
Харківська	101,2	103,0	102,3	96,5	97,0
Херсонська	87,7	88,9	88,2	85,9	84,6
Хмельницька	92,1	92,8	92,3	86,6	85,9
Черкаська	84,8	87,2	88,5	86,6	87,1
Чернівецька	75,2	76,5	76,6	73,2	71,5
Чернігівська	89,4	89,6	89,9	87,6	87,2
м.Київ	240,6	248,8	250,1	245,8	244,4

Джерело: побудовано за даними джерела [14]

В 2019 році наявний дохід у розрахунку на одну особу був вищий за середній рівень по Україні лише у 20% адміністративно-територіальних одиниць України – це м. Київ (244,4%) та п'ять областей: Дніпропетровська (129%), Запорізька (111,7%), Київська (111,3%), Одеська (107,8%), Полтавська (106,1%).

Різниця між максимальними (м. Київ) і мінімальними (Луганська обл.) доходами на душу населення у 2019 році досягла 85,2%, тоді як за міжнародними стандартами цей показником не повинен перевищувати 20%. В 2019 році наявний доход у розрахунку на одну особу був вищий за середній рівень по Україні лише у 20% адміністративно-територіальних одиниць України – це м. Київ (244,4%) та п'ять областей: Дніпропетровська (129%), Запорізька (111,7%), Київська (111,3%), Одеська (107,8%), Полтавська (106,1%).

Відповідно дуже низький рівень наявного доходу у розрахунку на одну особу за вказаний період серед регіонів України зафіксовано у Луганській (36,2%), Донецькій (58%), насамперед це пов'язано з військовими діями на сході України. У 2019 році, в порівнянні з 2018 роком у більш ніж половини областей України (56%) відбулося зниження рівня наявного доходу у розрахунку на одну особу.

На регіональному рівні показником, який характеризує загальний рівень розвитку економіки регіону, є валовий регіональний продукт (ВРП). Значення ВРП в управлінні регіоном полягає в тому, що він є показником економічного зростання, ефективності використання потенціалу регіону та результатом економічної діяльності всіх господарюючих суб'єктів регіону.

Наскільки ефективно використовуються трудові ресурси в Україні можна оцінити, проаналізувавши динаміку продуктивності праці, а саме відношення валового регіонального продукту (ВРП) до чисельності зайнятих (рис. 3 і табл. 3).

У процесі проведено аналізу продуктивності праці в Україні використано інформацію про ВРП, рівень середньомісячної заробітної плати в Україні і кількість зайнятого населення у віці 15–70 років [14].

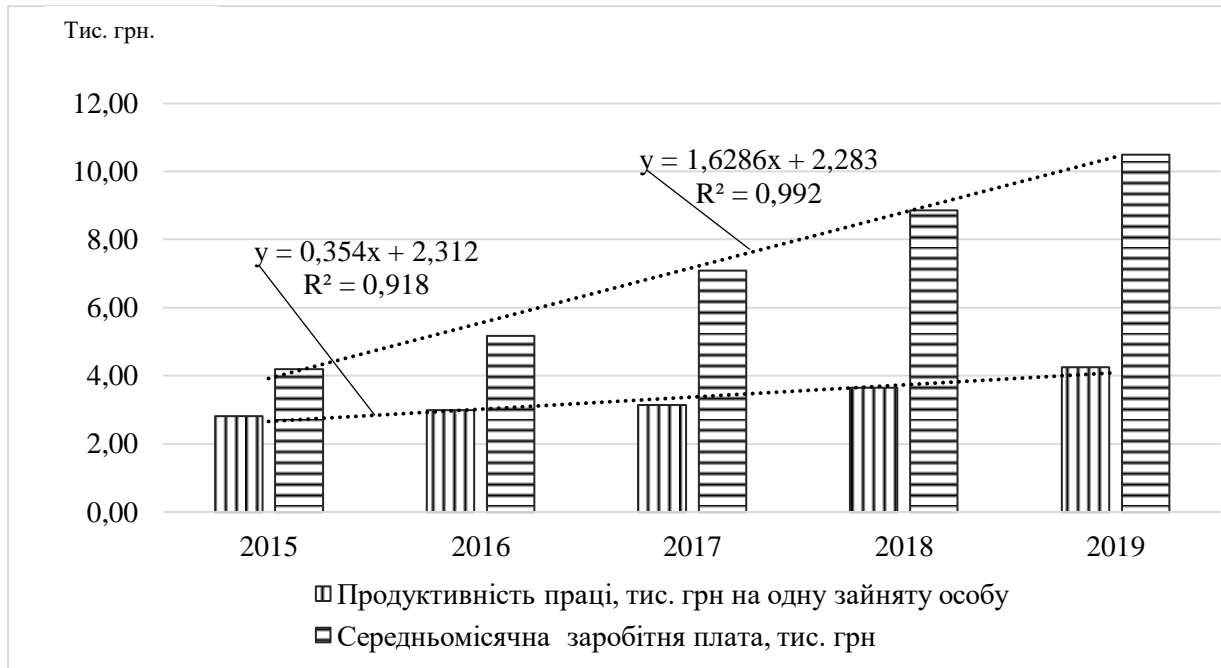

Рис. 3. Динаміка продуктивності праці в Україні за період 2015-2019 рр.

Аналізуючи наведені у табл. 3 розрахунки, можна констатувати, що за період 2015-2019 рр. показник продуктивності праці в Україні має стійку тенденцію до зростання.

Таблиця 3

Динаміка зміни ВРП, продуктивності праці і середньорічної заробітної плати в Україні за період 2015-2019 рр.

Показники	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
ВРП (в % до 2015 р.)	100	104,90	109,80	126,93	152,06
Середньомісячна заробітна плата (в % до 2015 р.)	100	123,55	169,34	211,32	250,23
Продуктивність праці (в % до 2015 р.)	100,00	105,97	111,75	129,18	150,82

Джерело: побудовано за даними джерела [14]

Найнижчий середній рівень продуктивності праці зафіксований в 2015р. і був на 34% нижчим за найвищий у рівень 2019 р. Це може бути пов'язане з воєнними подіями на Сході України у 2013, 2014 рр. Але поступово економічний стан країни та регіонів відновлюється.

Слід зазначити, що найбільша позитивна різниця між темпами продуктивності і оплати праці є умовою формування конкурентоспроможної економіки. Саме тому, розвиток національної економіки має базуватися на переважаючому зростанні продуктивності праці порівняно з оплатою праці зайнятих.

Висновки. За результатами дослідження встановлено, що в Україні впродовж останніх років відбувається загострення соціально-економічної ситуації, що призвело до поширення проявів бідності та зростання масштабів асиметрії доходів населення. Для уникнення поглиблення нерівності доходів населення та посилення соціальної напруги є необхідність розробки соціально-економічного механізму, який полягатиме у здійсненні коригуючого державного впливу з урахуванням різноманітних чинників, які породжують або сприяють розвитку асиметрії доходів населення.

Доведено, що кожний регіон України має низку проблем, які потребують втручання держави для поліпшення добробуту населення. Особливо це стосується структури доходів населення. Збільшення оплата праці у структурі доходів буде зменшувати асиметрію доходів населення та соціальної нерівності у суспільстві.

Здійснення соціальної політики держави, яка в першу чергу спрямовується на збільшення пенсій та інших соціальних виплат, а саме на підвищення їх адресності, дозволить ефективніше використовувати бюджетні кошти та буде позитивно впливати, оскільки соціальні трансфери у більшості країн світу відіграють важливу роль у зниженні рівня бідності, а також сприяють зменшенню асиметрії доходів населення.

Для розв'язання проблеми асиметрії доходів населення як на регіональному, так і на державному рівнях необхідно, щоб держава мала дієві заходи щодо створення робочих місць, підвищення рівня заробітної плати, продовжувала збільшення частки соціальних виплат у структурі

доходів населення. А також мотивувала населення заробляти, одержувати прибуток або змішаний дохід, особливо це стосується регулювання сектору малого підприємництва в Україні. Економічна політика у регіонах України має бути спрямована на істотне цілеспрямоване підвищення продуктивності праці та забезпечити оптимальне співвідношення в темпах зростання даних показників.

Література

1. Словник української мови [Текст] : в 11 т. К. : Наук. думка, 1970–1980. Т. 1971. 550 с.
2. Лютий І., Моташко Т. Доходи населення та їх роль у формуванні фінансових ресурсів держави // Світ фінансів. 2011. №2. С. 59-65. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/18952/1/Лютий%20І..pdf>
3. Маршалл А. Основы экономической науки: Пер. с англ. В. И. Бомкин. М.: Эксмо, 2007. 832 с.
4. Історія економічних вчень : підручник для бакалаврів / І. Н. Шапкін; під редакцією І. Н. Шапкіна, О. С. Квасова. URL: https://stud.com.ua/67372/politekonomiya/pershiy_etap_rozvitku_klasichnoyi_politichnoyi_ekonomiyi_ekonomichne_vchennya_petti_buagilb_era#84
5. Історія економічних вчень [текст] : підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 352 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Petrunia_Yurii/Istoriia_ekonomichnykh_vchen.pdf
6. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. М., «Прогресс», 1978. URL: <https://socioline.ru/files/5/316/keyns.pdf>
7. Хикс Дж.Р. Стоимость и капитал: Пер.с англ. / Общ. ред. и вступ. ст. Р.М. Єнтова. М.: Издательская группа «Прогресс», 1993. 487 с .

8. Туган-Барановський М.І. Основи політичної економії. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 464 с.
9. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / [Базилевич В. Д., Попов В. М., Базилевич К. С.] ; за ред. В. Д. Базилевича. [7-ме вид., стер.]. К.: Знання-Прес, 2008. 719 с. URL: https://pidruchniki.com/1029022839965/politekonomiya/dohodi_yihni_dzhe_rela_rozpodil
10. Небава М.І. Теорія макроекономіки Навч.посіб. К.: Слово, 2005. 536 с. URL:https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/14nebava_teoriya_makroekonomiki/17.htm
11. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія. [текст]: навч. посіб. А.В. Сірко. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 416 с. URL: https://pidru4niki.com/1786062862936/politekonomiya/rozpodil_dohodiv_s_ered_naselennya#47
12. Карпенко Н. В. Доходы населения как ведущий фактор формирования и развития человеческого потенциала // Вестник социально-экономических исследований: сб. науч. трудов под ред.: М. И. Зверькова (глав. ред.) и др. Одесса: Одесский национальный экономический университет, 2018. № 3 (67). С. 140–150.
13. Управління трудовим потенціалом Васильченко В. С., Гриненко А. М., Грішнова О. А., Керб Л. П. Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 403 с. URL: <https://buklib.net/books/31976/>
14. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
15. Холод Н. М. Розподіл доходів та бідність у перехідних економіках: монографія / Назар Холод. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. 442 с.

16. Нерівність доходів населення в Україні: чинники та сучасний стан // В.М. Булавинець, О.І. Заклекта // Ефективна економіка 2017. №11.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5870>

References

1. Slovník ukraïnsjkoï movy [Tekst] : v 11 t. K. : Nauk. dumka, 1970–1980. T. 1971. 550 s.
2. Ljutyj I., Motashko T. Dokhody naselennja ta jikh rolj u formuvanni finansovykh resursiv derzhavy // Svit finansiv. 2011. #2. S. 59-65. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/18952/1/Ljutyj%20I..pdf>
3. Marshall A. Основы эконоmyческой науки: Пер. с англ. В. У. Бомкын. М.: Эксмо, 2007. 832 s.
4. Istorija ekonomichnykh vchenj : pidruchnyk dlja bakalavriv / I. N. Shapkin; pid redakcieju I. N. Shapkina, O. S. Kvasova. URL: https://stud.com.ua/67372/politekonomiya/pershij_etap_rozvitku_klasichnoyi_politichnoyi_ekonomiyi_ekonomichne_vchennya_petti_buagilbera#84
5. Istorija ekonomichnykh vchenj [tekst] : pidruchnyk / za red. Tarasevycha V. M., Petruni Ju. Je. K. : «Centr uchbovoï literatury», 2013. 352 s. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Petrunia_Yurii/Istoriia_ekonomichnykh_vchen.pdf
6. Keýns Dzh. M. Obshhaja teoryja zanjatosty, procenta y denegh. M., «Proghress», 1978. URL: <https://socioline.ru/files/5/316/keyns.pdf>
7. Khyks Dzh.R. Stoymostj y kapytal: Per.s angh. / Obshh. red. y vstup. st. R.M. Jentova. M.: Yzdateljskaja ghruppa «Proghress», 1993. 487 s .
8. Tughan-Baranovsjkyý M.I. Osnovy politychnoï ekonomii. Ljviv: LNU im. I. Franka, 2003. 464 s.
9. Ekonomichna teorija: Politekonomija: Pidruchnyk / [Bazylevykh V. D., Popov V. M., Bazylevykh K. S.] ; za red. V. D. Bazylevycha. [7-me vyd.,

- ster.]. K.: Znannja–Pres, 2008. 719 s. URL:
https://pidruchniki.com/1029022839965/politekonomiya/dohodi_yihni_dzhe_rela_rozpodil
- 10.Nebava M.I. Teorija makroekonomiky Navch.posib. K.: Slovo, 2005. 536 s.
URL:https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/14nebava_teoriya_makroekonomiki/17.htm
- 11.Sirko A.B. Ekonomichna teorija. Politekonomija. [tekst]: navch. posib. A.B. Sirko. K.: «Centr uchbovoji literatury», 2014. 416 s. URL:
https://pidru4niki.com/1786062862936/politekonomiya/rozpodil_dohodiv_s_ered_naselennya#47
- 12.Karpenko N. V. Dokhody naselenija kak vedushhyj faktor formyrovanyja y razvytyja chelovecheskogho potencyala // Vestnyk socyjalno-ekonomycheskykh yssledovanyj: sb. nauch. trudov pod red.: M. Y. Zverjakova (ghlav. red.) y dr. Odessa: Odesskyj nacyonaljnyj ekonomycheskyj unyversytet, 2018. # 3 (67). S. 140–150.
- 13.Upravlinnja trudovym potencialom Vasyljchenko V. S., Ghrynenko A. M., Ghryshnova O. A., Kerb L. P. Navch. posib. K.: KNEU, 2005. 403 s. URL:
<https://buklib.net/books/31976/>
- 14.Oficijnyj sajt Derzhavnogho komitetu statystyky Ukrajinj. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua>
- 15.Kholod N. M. Rozpodil dokhodiv ta bidnistj u perekhidnykh ekonomikakh: monohrafija / Nazar Kholod. Ljviv: Vydavnychyj centr LNU im. Ivana Franka, 2009. 442 s.
- 16.Nerivnistj dokhodiv naselennja v Ukraïni: chynnyky ta suchasnyj stan // V.M. Bulavynecj, O.I. Zaklekta // Efektyvna ekonomika 2017. No11. URL:
[http:// http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5870](http://http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5870)